

nagu see koreograafiline fraas kujutama pidi.

«Hästi. Nüüd «sündigem» veel kord.»

Korrati Eeva loomise stseeni.

Nähes, et tantsijad väsima kipuvad, hakkas Vassiljov neid südamliku sõnaga n-ö. üles keerama — ja taas lihvisid nad koos seda lõbusat, pisut iroonilist balletti.

«Ilmselt peab selleks, et niisugust balletti välja mõelda, olema väga lõbus inimene ja säilitama endas lapseliku maailmatunnetuse,» mõtisklesin kuuldavalt.

«Lapseliku? Jah,» vastas Vassiljov, «seda peab siin tõesti olema, ja selles aitas meile kaasa poja sünd. Tõsi küll, kui «Maailma loomise» kal-

«Püha kevad» ja J. S. Bach'i «Prelüüdid ja fuugad», Novosibirskis S. Prokofjevi «Romeo ja Julia» ning Leningradi Ki- rovi-nim. teatris «Maailma loomine». Asja tõime samas lavale A. Petrovi ooperi «Pee- ter I.»»

«Maailma loomist» lavas- tate kolmandat korda (pärast Leningradi veel Budapestis). Kas on tegu valmis etenduse kandmisega uuele lavale, mui- dugi tantsijate eripära arves- tades, või iseseisva koreograa- fiateosega?»

«Teate, sellisele küsimusele tuleb tihti vastata. Proovin selgitada. Töö lavastuse kallal ei lõpe meie jaoks kunagi. Ikka tahaks midagi paranda- da, muuta. Seda enam, et teose

Suure Nii et duse v omam See v tusel lõpeb duseg

«Ha märk te jä mend henda letitr

«Ei Kasst nud mode Kõigi helda Nad nud list j kolle tavai le, pe nalis klass rikas saav seism muu tante teõpi guur Ma

«E stonia» la- val valmis- tuti Moskva ko- reograafide Nata- lia Kassatkina ja Vladimir Vassil- jovi balleti «Maa- ilma loomine» harjutuseks. Pai- galdati dekorat- sioone, ja V. Vas- siljov (lavastuse viis ta lõpule ük- sinda, sest N. Kas- satkina sõitis Suure Teatri bal- letitrupiga Lõuna- Ameerikasse) lau- sa lendas mitu korda saalist la- vale, et kõike kontrollida.

Harjutuse algu- seni oli veel aega. Tantsijad heitsid aeg-ajalt pilgu saali. Küsisin ühelt, kuidas Moskva koreo- graafiga koostöö laabub, ja sain vaimustatud vastuse:

«Sel mehel on raudsed när- vid! Harjutustel on ta kan- natlik ja rahulik. Temaga koos on huvitav töötada.»

Oige pea avanes võimalus ka ise selles veenduda. Harju- tussaalis olid Adam ja Eeva — Tiit Härm ja Elita Erkina, viimane tumedas trikoos, esi- mine aga päris sambomaadle- ja vormis — sinises, punase vööga jakis. Nad töötasid sel- le sõna otseses mõttes — visalt, pingsalt.

«Nüüd hingetõmbus, ja siis päikese poole, tungige päike- se poole!» elas ballettmeister kaasa. Adam tõstis Eevat juba ei tea mitmendat korda ja kandis teda päikese poole,

Ballett suudab k

lale asusime, oli ta juba suu- rem, kuid meil on meeles, kui- das ta roomas, mäletame kõiki tema lapseliigutusi ja sellest oli töös palju abi.»

«Õelge, palun, kuidas teie, Suure Teatri balletisolistid, iseseisvat lavastajategevust alustasite?»

«See oli ammu, 60. aastate algul. Tõuke selleks andis, nagu sageli juhtub, loomenälg. Otsisime endale uusi kontser- dipalu, kuid kellelgi polnud aega meiega tegelda. Tuligi endal välja mõelda, proovida. Siis lavastasime Suures Teat- ris kaks helilooja N. Karetni- kovi balletti — «Vanina Vanini» ja «Geoloogid». Järgne- sid samas teatris I. Stravinski

Leningradi-redaktsioon nägi liht- rambivalgust 6 aastat tagasi. (mi- Budapestis lõime uue redakt- siooni, tegime palju kärpeid, lett- seadsime üht-teist ümber. Tal- linna variant saab teoks va- hetult pärast Budapesti oma ja ni- on viimase peaaegu täpne koo- pia. Ja veel üks iseärasus. «Püha kevade» lavastasime mu- Suures Teatris, seejärel Lenin- gradis. Kõik viimases tehtud kee- muudatudused kandsime hiljem nü-

VÕORUSV

hi Suure Teatri lavastusse üle. Nii et kord juba tehtud etenduse uuslavastused muutuvad omamoodi katsepolügoonideks. See võimaldab esimesel lavastusel kauem elada. Tavaliselt lõpeb töö balleti kallal esietendusega. Aga nii pole õige!»

«Harjutusel tegite mõned märkused, millest järeldus, et te jätate teatud lavastuselementid kõrvale. Kas see tähendab kriitilist suhtumist balletitraditsioonidesse üldse?»

«Ei mingil juhul. Oleme Kassatkinaga palju ringi sõitnud ja iga masti välismaiseid modernballetitruppe näinud. Kõigi nende truppide puhul täheldasin üht ja sama püüet. Nad olid vabatahtlikult loobunud klassikalisest tantsukoolist ja seetõttu puudub neil kollektiividel, vaatamata huvitavaile plastilistele liikumistele, peamine — balletiprofessionalism. Olen veendunud, et klassikaline tantsukool peab raskutama nüüdisballeti kõigi saavutustega. Asja teine külg seisneb selles, et väga sageli muutub klassika tsirkuseks — tantsijad täidavad ainult kätteõpitud, kujundlikkuseta figure. See on surnud klassika. Ma ei armasta selle lagedaks-

Pildil: VLADIMIR VASSILJOV (keskel) harjutusel. Vasemal balletisolist JEVGENI NEFF.
V. Rudko foto (ETA)

«Meie ajal pöördub ballett keerukama problemaatika poole. Printside ja uinuvate kunitaride asemele tulevad sellised etendused nagu «Ivan Groznõi» ja «Anna Karenina», balletikeelde seatakse nüüdiskirjandusteoseid — «Irkutski lugu», «Punetab lodjapuu». Millised on koreograafia võimaluste piirid?»

«Olen kindel, et ballett suudab kõike. Või peaaegu kõike. On olemas ainult seni lahendamata või halvasti lahendatud teemad. Ballett on kõige noorem kunstiliik, noorem kui muusika, draama või ooper, selle iga on vaid pisut üle 200 aasta ja võimalused pole kaugeletki ammendatud. Me ei tea balleti võimaluste piire ja seadagi, kas sellised piirid on üldse olemas. Nüüdisballett on seotud kdesoleva sajandi mõtetega. XX sajandil hakkasid balletimuusikat kirjutama Prokofjev, Stravinski, Sostakovitš. See on hiigelulatuses, mõteti muusika. Ilmusidki tõised, ajavaimust kantud balletid. Just nõukogude balletile kuulub tõsise dramaturgia omaksvõtmise teene. See algas «Romeo ja Julia», «Bahtšisarai purskkaevu» ja «Pariisi leegiga». Balletilavale tulid Shakespeare, Puškin, Prantsuse revolutsioon. Nõukogude nüüdisballett jätkab seda toredat ot-simistraditsiooni.»

«Te olete töötanud paljude Nõukogude ja välismaa (Ungari, Saksa DV) truppidega. Kuidas iseloomustaksite «Estonia» balletti?»

«Teie tantsijad rõõmustavad oma töökuse poolest. Sellest on palju kasu. Teater andis minu lavastusse parimad jõud. Toreda kujunduse tegi Kustav-Agu Püüman. Lavastusele kulus väga vähe aega. Kui tükk jääb repertuaari kauemaks, on võimalik hiljem tasa teha seda, mis täna veel välja ei tule. Teie solistide potentsiaal on suur.»

Vladimir Vassiljov ütles need sõnad õhtusel harjutusel, 2 päeva enne esietendust. Tä-naseks on ka viimane seljata-ga. Natalia Kassatkin ja Vladimir Vassiljovil seisab aga ees veel üks «Maailma loomise» lavastus — seekord Berliinis.

»õhtuleht«
(?) X '76 BORIS TUCH

kõike

SVEERUD

ägi lihvitud ja tühje kujundeid asi. (midagi «Paquita»-laadis), kt-kuid ma ei tea paremaid ballette kui «Giselle» ja «Luikede järve». Midagi sarnast ei ole seni kellelgi teha õnnestunud.

«Maailma loomine» on üles ehitatud nõukogude klassikalise balletikooli põhimõtetel; muidugi, selles on klassikat, uusklassikat, groteski. See on keeruline sulam, nagu üldse nüüdisaegne kunstiteos.»